HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

22 ianuarie 2013 *

„Directiva 2010/13/UE — Furnizarea de servicii mass-media audiovizuale — Articolul 15 alineatul (6) — Validitate — Evenimente de mare interes pentru public care fac obiectul unui drept exclusiv de transmisie — Dreptul de acces al stațiilor de emisie la astfel de evenimente în scopul realizării de reportaje scurte de știri — Limitarea unei eventuale compensații financiare a titularului dreptului exclusiv la costurile suplimentare generate de oferirea acestui acces — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Articolele 16 și 17 — Proporționalitate”

În cauza C-283/11,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundeskommunikationssenat (Austria), prin decizia din 31 mai 2011, primită de Curte la 8 iunie 2011, în procedura

Sky Österreich GmbH

împotriva

Österreichischer Rundfunk,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte, domnii A. Tizzano, M. Ilešič, T. von Danwitz (raportor) și J. Malenovský, președinți de cameră, domnii A. Borg Barthet, U. Lõhmus și J.-C. Bonichot, doamna C. Toader, domnii J.-J. Kasel, M. Safjan și D. Šváby, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: doamna A. Impellizzeri, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 24 aprilie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Sky Österreich GmbH, de G. Engin-Deniz, Rechtsanwalt;

— pentru Österreichischer Rundfunk, de S. Korn, Rechtsanwalt;

— pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Möller, în calitate de agenți;

— pentru guvernul polonez, de M. Szpunar, în calitate de agent;

* Limba de procedură: germana.

— pentru Parlamentul European, de R. Kaškina și de U. Rösslein, în calitate de agenți;

— pentru Consiliul Uniunii Europene, de R. Liudvinaviciute-Cordeiro și de domnul J. Herrmann, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de G. Braun, precum și de S. La Pergola și de C. Vrignon, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 12 iunie 2012,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește validitatea articolului 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale) (JO L 95, p. 1, și rectificare în JO L 263, p. 15).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Sky Österreich GmbH (denumită în continuare „Sky”), pe de o parte, și Österreichischer Rundfunk (denumită în continuare „ORF”), pe de altă parte, privind condițiile financiare în care aceasta din urmă are dreptul să obțină accesul la semnalul de satelit pentru realizarea unor reportaje scurte de știri.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2007/65/CE

3 Directiva 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (JO L 298, p. 23, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 215) a fost modificată prin Directiva 2007/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007 (JO L 332, p. 27). Prin articolul 1 punctul 9, aceasta din urmă a introdus în Directiva 89/552 un articol 3k, care prevede dreptul stațiilor de emisie de a utiliza, în scopul realizării de reportaje scurte de știri, scurte extrase din semnalul stației de emisie care efectuează transmisia unor evenimente de mare interes pentru public care fac obiectul unui drept exclusiv de transmisie.

4 În ceea ce privește o eventuală compensație financiară, alineatul (6) al acestui articol 3k prevedea că aceasta nu poate depăși costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului.

5 Conform articolului 3 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2007/65, statele membre adoptă și pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma acestei directive până la 19 decembrie 2009.

6 Directiva 2007/65 a intrat în vigoare, în temeiul articolului 4, în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, și anume la 19 decembrie 2007.

Directiva 2010/13

7 Directiva 89/552, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/65, a fost abrogată prin articolul 34 primul paragraf din Directiva 2010/13, al cărei considerent (48) prevede:

„Stațiile de emisie pot achiziționa drepturi exclusive de emisie pentru transmisia TV de evenimente de mare interes pentru public. Cu toate acestea, este esențială promovarea pluralismului prin diversitatea producțiilor și a programelor de știri în cadrul Uniunii [Europene], precum și respectarea principiilor recunoscute prin articolul 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [denumită în continuare „carta”].”

8 Considerentul (55) al Directivei 2010/13 are următorul cuprins:

„Pentru garantarea libertății fundamentale de a primi informații și a protecției depline și corespunzătoare a intereselor telespectatorilor din Uniune, posturile emițătoare care exercită drepturi exclusive de emisie pentru transmisia TV de evenimente de mare interes pentru public ar trebui să acorde altor posturi dreptul de a folosi scurte extrase pentru programele de știri generale în condiții corecte, rezonabile și nediscriminatorii, ținând seama în mod corespunzător de drepturile exclusive. Condițiile respective ar trebui să fie comunicate în timp util înainte ca evenimentul de mare interes pentru public să aibă loc, astfel încât să se acorde celorlalți timp suficient pentru exercitarea dreptului respectiv. [...] Astfel de extrase pot fi folosite în transmisiuni difuzate pe întreg teritoriul UE de către orice post, inclusiv posturi cu specific sportiv, și nu ar trebui să depășească nouăzeci de secunde. Dreptul de acces la astfel de extrase scurte ar trebui să se aplice pe baze transfrontaliere numai în cazul în care este necesar. Prin urmare, un emițător ar trebui să solicite mai întâi accesul de la un alt emițător stabilit în același stat membru și care a achiziționat drepturi exclusive asupra evenimentului de mare interes pentru public.

Noțiunea de programe de știri generale nu ar trebui să acopere compilarea de scurte extrase în programele cu scop de divertisment [...]”

9 Articolul 15 din aceeași directivă prevede:

„(1) Statele membre asigură accesul oricărui emițător stabilit în spațiul Uniunii, în condiții corecte, rezonabile și nediscriminatorii, la evenimente de mare interes pentru public, transmise în exclusivitate de către un emițător aflat sub jurisdicția lor, în scopul realizării de reportaje scurte de știri.

(2) Dacă o altă stație de emisie stabilită în același stat membru ca și stația de emisie care solicită acces a achiziționat drepturi de exclusivitate asupra evenimentului în cauză de mare interes pentru public, accesul se solicită stației respective de emisie.

(3) Statele membre iau măsuri pentru garantarea unui astfel de acces prin asigurarea liberei alegeri pentru stațiile de emisie a unor scurte extrase din semnalul stației de emisie care efectuează transmisia, cu identificarea cel puțin a sursei, cu excepția cazului în care acest lucru este imposibil din motive practice.

(4) Ca alternativă la alineatul (3), statele membre pot stabili un sistem echivalent care să asigure accesul în condiții corecte, rezonabile și nediscriminatorii prin alte mijloace.

(5) Extrasele scurte respective sunt folosite numai în programele de știri generale și pot fi folosite în cadrul serviciilor mass-media audiovizuale la cerere doar în cazul în care același program este oferit sub formă de înregistrare de către același furnizor de servicii mass-media.

(6) Fără a aduce atingere alineatelor (1)-(5), statele membre asigură definirea, în conformitate cu sistemele și practicile juridice proprii, a modalităților și condițiilor privind furnizarea extraselor scurte respective, în special în legătură cu oricare acorduri de compensare, a lungimii maxime a extraselor scurte și a limitelor de timp pentru transmisia acestora. În cazul în care se prevăd compensări, acestea nu depășesc costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului."

Dreptul național

10 Legea federală privind exercitarea drepturilor exclusive de emisie [Bundesgesetz über die Ausübung exklusiver Fernsehübertragungsrechte (Fernseh-Exklusivrechtegesetz), BGBl. I, 85/2001] prevedea, până la 30 septembrie 2010, la articolul 5 alineatul (4), că, în lipsa unui acord amiabil între stațiile de emisie, Bundeskommunikationssenat decidea dacă trebuia să acorde dreptul de a realiza reportaje scurte de știri cu privire la evenimente de mare interes pentru public unei stații de emisie și eventual în ce condiții.

11 De la 1 octombrie 2010, articolul 5 alineatul (4) coroborat cu alineatul (2) al acestui articol prevede că stația de emisie care a obținut drepturi exclusive de emisie pentru transmisia unui eveniment de interes informativ general și care trebuie să acorde tuturor stațiilor de emisie, la cererea acestora, dreptul de a realiza reportaje scurte de știri din semnal în scopuri redacționale proprii poate să ceară doar rambursarea costurilor suplimentare generate direct de oferirea accesului la semnal.

12 Bundeskommunikationssenat a fost instituit prin Legea federală privind crearea Kommunikationsbehörde și a Bundeskommunikationssenat (Bundesgesetz über die Einrichtung einer Kommunikationsbehörde Austria und eines Bundeskommunikationssenates, BGBl. I, 32/2001, denumită în continuare „KOG") pentru a verifica deciziile Kommunikationsbehörde Austria (autoritatea de reglementare în materie de comunicații, denumită în continuare „KommAustria") și pentru a exercita un control jurisdicțional asupra ORF în calitate de autoritate colegială prevăzută cu o componentă jurisdicțională în sensul articolului 20 alineatul (2) din Legea constituțională federală (Bundes-Verfassungsgesetz).

13 Articolul 36 alineatele (1)-(3) din KOG, în versiunea aflată în vigoare la data faptelor din litigiul principal, prevede:

„(1) Bundeskommunikationssenat este instituit pe lângă Cancelaria federală pentru a verifica deciziile KommAustria [...]

(2) Bundeskommunikationssenat se pronunță în ultimă instanță asupra căilor de atac introduse împotriva deciziilor KommAustria [...], cu excepția căilor de atac formulate în cauzele administrative cu caracter penal.

(3) Deciziile Bundeskommunikationssenat nu sunt susceptibile de a fi anulate sau modificate pe cale administrativă. Acțiunile împotriva deciziilor sale pot fi formulate în fața Verwaltungsgerichtshof [Curtea administrativă]."

14 Articolul 37 alineatele (1) și (2) din KOG prevede:

„(1) Bundeskommunikationssenat este compus din cinci membri, dintre care trei sunt judecători. Membrii Bundeskommunikationssenat sunt independenți în exercitarea funcției lor și nu primesc instrucțiuni sau ordine. Bundeskommunikationssenat alege un președinte și un președinte supleant dintre membrii proveniți din rândurile magistraturii.

(2) Membrii Bundeskommunikationssenat sunt numiți de președintele federal la propunerea guvernului federal pentru o perioadă de șase ani. Pentru fiecare membru este numit un supleant care îl înlocuiește în cazul în care se află în imposibilitatea de a-și exercita funcția."

15 Potrivit articolului 20 alineatul (2) din Legea constituțională federală:

„Legiuitorul poate libera un organ [...]

3. instituit ca autoritate colegială și chemat să se pronunțe în ultimă instanță, ale cărui decizii nu fac obiectul anulării sau al modificării pe cale administrativă, și din care face parte cel puțin un judecător, [...]

de obligația sa de a respecta instrucțiunile emise de un organ ierarhic superior [...]"

Litigiul principal și întrebarea preliminară

16 Sky a fost autorizată de KommAustria să difuzeze prin satelit programul de televiziune digital codat „Sky Sport Austria". Prin contractul din 21 august 2009, această societate a achiziționat drepturile exclusive de difuzare a meciurilor din Europa League pentru sezoanele 2009/2010-2011/2012, pentru zona de licență Austria. Potrivit propriilor declarații, Sky cheltuiește în fiecare an pentru licență și costuri de producție o sumă de câteva milioane de euro.

17 La 11 septembrie 2009 a fost încheiată o convenție între Sky și ORF privind acordarea către ORF a dreptului de a realiza reportaje scurte de știri și care prevedea plata sumei de 700 de euro pe minut pentru astfel de reportaje. În ceea ce privește această remunerație, părțile au limitat durata de valabilitate a acordului până la intrarea în vigoare a modificării articolului 5 din Legea federală privind exercitarea drepturilor exclusive de emisie, respectiv 1 octombrie 2010.

18 La cererea ORF, formulată în cursul lunii noiembrie 2010, KommAustria a decis că Sky, în calitate de titulară a drepturilor exclusive de emisie, are obligația de a acorda ORF dreptul de a realiza reportaje scurte de știri, fără a putea cere o remunerație care să depășească costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la semnalul prin satelit, aceste costuri fiind nule în prezenta cauză. Simultan, aceasta a stabilit condițiile în care dreptul respectiv putea fi exercitat de ORF. Cele două părți au formulat apel împotriva acestei decizii la Bundeskommunikationssenat.

19 În decizia de trimitere, acesta din urmă face referire, în ceea ce privește admisibilitatea cererii de decizie preliminară, la Hotărârea din 18 octombrie 2007, Österreichischer Rundfunk (C-195/06, Rep., p. I-8817), și consideră că și în prezenta cauză trebuie să i se recunoască statutul de instanță în sensul articolului 267 TFUE, dat fiind că atât în prezenta cauză, cât și în cea în care s-a pronunțat hotărârea amintită se aplică aceleași norme privind competența.

20 Pe fond, Bundeskommunikationssenat apreciază că dreptul de a realiza reportaje scurte de știri constituie o ingerință în dreptul de proprietate, astfel cum este prevăzut la articolul 17 din cartă, al emitentului care a obținut, pe cale contractuală, în exclusivitate drepturile de retransmisie aferente unui eveniment de mare interes pentru public (denumit în continuare „titularul drepturilor exclusive de emisie").

21 Făcând referire în special la articolul 52 alineatul (1) din cartă, Bundeskommunikationssenat ridică problema dacă o dispoziție dintr-o directivă care interzice autorităților dintr-un stat membru să prevadă o indemnizație care să compenseze respectiva ingerință în dreptul de proprietate este conformă cu principiul proporționalității. Bundeskommunikationssenat consideră că articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13, care prevede că statele membre asigură definirea modalităților și a condițiilor privind dreptul de a realiza reportaje scurte de știri, nu poate compensa o astfel de

ingerință. Bundeskommunikationssenat consideră că ar fi necesar, ținând seama în special de principiul proporționalității, să se adopte o normă care să permită să se țină seama de circumstanțele speței, în special de obiectul dreptului exclusiv de emisie, precum și de suma plătită de titular pentru achiziționarea acestui drept, în vederea calculării unei compensații financiare corespunzătoare.

22 În opinia Bundeskommunikationssenat, articolul 15 din Directiva 2010/13 se dovedește a fi deosebit de problematic în cazul în care drepturile exclusive de emisie au fost obținute înainte de intrarea în vigoare a acestei directive, în timp ce cererea de acordare a dreptului de a realiza reportaje scurte de știri a fost introdusă după intrarea în vigoare a dispoziției naționale de transpunere a acestui articol 15.

23 În acest context, Bundeskommunikationssenat menționează decizii ale Bundesverfassungsgericht [Curtea Constituțională Federală (Germania)] și ale Verfassungsgerichtshof [Curtea Constituțională (Austria)], care ar fi considerat că acordarea cu titlu gratuit a dreptului de a realiza reportaje scurte de știri este disproporționată și încalcă astfel libertatea profesională în sensul articolului 12 din Legea fundamentală germană (Grundgesetz), precum și dreptul de proprietate în sensul articolului 5 din Legea fundamentală austriacă privind drepturile generale ale cetățenilor (Staatsgrundgesetz über die allgemeinen Rechte der Staatsbürger) și al articolului 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnat la Paris la 20 martie 1952 (denumit în continuare „protocolul adițional”).

24 În aceste condiții, Bundeskommunikationssenat a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 15 alineatul (6) din [Directiva 2010/13] este compatibil cu articolele 16 și 17 din [cartă], respectiv cu articolul 1 din protocolul adițional [...]?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Cu privire la admisibilitate

25 Cu titlu introductiv, trebuie să se verifice calitatea de instanță în sensul articolului 267 TFUE a Bundeskommunikationssenat în contextul prezentei cauze și, pe cale de consecință, admisibilitatea cererii de decizie preliminară.

26 Pentru a aprecia dacă organul de trimitere are caracterul unei „instanțe” în sensul articolului 267 TFUE, aspect care ține doar de dreptul Uniunii, Curtea ia în considerare un ansamblu de elemente, precum originea legală a organului, caracterul său permanent, caracterul obligatoriu al competenței sale, natura contradictorie a procedurii, aplicarea de către organ a normelor de drept, precum și independența acestuia (a se vedea Hotărârea din 14 iunie 2011, Miles și alții, C-196/09, Rep., p. I-5105, punctul 37 și jurisprudența citată).

27 Curtea a avut deja ocazia să se pronunțe cu privire la calitatea de instanță în sensul articolului 234 CE a Bundeskommunikationssenat, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Österreichischer Rundfunk, citată anterior. În această privință, Curtea a statuat la punctele 19-21 din hotărâre că, în temeiul dispozițiilor referitoare la instituirea și funcționarea Bundeskommunikationssenat, aplicabile în cauza citată anterior, trebuie să se considere că acest organism este instanță în sensul articolului 234 CE.

28 În prezenta cauză se aplică dispoziții referitoare la instituirea și funcționarea Bundeskommunikationssenat care sunt identice cu cele care erau aplicabile în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Österreichischer Rundfunk, citată anterior. În aceste condiții, trebuie să se considere și în prezenta cauză că Bundeskommunikationssenat este instanță în sensul articolului 267 TFUE.

29 Din considerațiile precedente rezultă că cererea de decizie preliminară formulată de Bundeskommunikationssenat este admisibilă.

Cu privire la fond

30 Prin intermediul întrebării formulate, Bundeskommunikationssenat solicită în esență Curții să examineze validitatea articolului 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13 în lumina articolului 16 și a articolului 17 alineatul (1) din cartă, precum și a articolului 1 din protocolul adițional. Instanța națională ridică problema în special dacă articolul 15 alineatul (6) constituie o încălcare a drepturilor fundamentale ale titularului de drepturi exclusive de emisie din cauza faptului că titularul are obligația de a permite oricărei alte stații de emisie stabilite în Uniune realizarea unor reportaje scurte de știri fără a putea cere în schimb o compensație financiară care să depășească costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la semnal.

Cu privire la articolul 17 din cartă

31 Articolul 17 alineatul (1) din cartă prevede că „orice persoană are dreptul de a deține în proprietate, de a folosi, de a dispune și de a lăsa moștenire bunurile pe care le-a dobândit în mod legal. Nimeni nu poate fi lipsit de bunurile sale decât pentru o cauză de utilitate publică, în cazurile și condițiile prevăzute de lege și în schimbul unei despăgubiri juste acordate în timp util pentru pierderea pe care a suferit-o. Folosința bunurilor poate fi reglementată prin lege în limitele impuse de interesul general”.

32 Directiva 2010/13 prevede la articolul 15 alineatul (1) că oricare emițător stabilit în spațiul Uniunii trebuie să aibă acces la evenimente de mare interes pentru public, transmise în exclusivitate de către un emițător, în scopul realizării de reportaje scurte de știri. Potrivit alineatului (3) al aceluiași articol, un astfel de acces este garantat, în principiu, prin oferirea accesului la semnalul stațiilor de emisie care asigură difuzarea, din care pot alege în mod liber scurte extrase. Alineatul (6) al articolului 15 prevede că, atunci când în beneficiul titularului drepturilor exclusive de emisie este prevăzută o compensație financiară, aceasta nu depășește costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la semnal.

33 La articolul 3k din Directiva 89/552, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2007/65, figurau deja norme identice cu cele menționate la punctul anterior.

34 În aceste condiții, se pune problema de a stabili dacă garanțiile conferite de articolul 17 alineatul (1) din cartă acoperă efectiv drepturi exclusive de emisie dobândite pe cale contractuală. Protecția conferită de acest articol nu poate fi aplicată în ceea ce privește protejarea unor simple interese sau a unor ocazii de ordin comercial, al căror caracter aleatoriu este inerent însești esenței activității economice (Hotărârea din 9 septembrie 2008, FIAMM și alții/Consiliul și Comisia, C-120/06 P și C-121/06 P, Rec., p. I-6513, punctul 185, precum și jurisprudența citată), ci în ceea ce privește drepturi care au o valoare patrimonială din care rezultă, având în vedere ordinea juridică, o poziție juridică deja stabilită care permite o exercitare autonomă a acestor drepturi de către și în beneficiul titularului lor.

35 Desigur, drepturile exclusive de emisie sunt conferite cu titlu oneros, printr-o stipulație contractuală, unor stații de emisie, permițându-se acestora din urmă să retransmită în exclusivitate anumite evenimente, ceea ce are drept efect să se excludă posibilitatea ca alte stații de emisie să efectueze o retransmisie a acestor evenimente. Astfel, trebuie să se considere că aceste evenimente nu sunt simple interese sau ocazii de ordin comercial, ci au o valoare patrimonială.

36 Având în vedere circumstanțele din cauza principală, se pune însă întrebarea dacă drepturile exclusive în cauză constituie o poziție juridică deja stabilită în sensul punctului 34 din prezenta hotărâre.

37 În această privință, dreptul Uniunii impune de la intrarea în vigoare a Directivei 2007/65, mai precis 19 decembrie 2007, să se garanteze dreptul stațiilor de emisie de a realiza reportaje scurte de știri cu privire la evenimente de mare interes pentru public care fac obiectul unor drepturi exclusive de emisie fără ca titularii unui astfel de drept să poată cere în schimb o compensație financiară care să depășească costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la semnal.

38 Având în vedere aceste prevederi ale Uniunii pe care statele membre sunt obligate să le transpună în ordinea lor juridică internă, o clauză contractuală precum cea în discuție în litigiul principal nu poate conferi unei stații de emisie o poziție juridică deja stabilită protejată de articolul 17 alineatul (1) din cartă, care să permită respectivei stații o exercitare autonomă a dreptului său de retransmisie astfel cum se menționează la punctul 34 din prezenta hotărâre, în sensul că stația de emisie ar putea, contrar prevederilor imperative din Directiva 2007/65, să ceară în schimb o compensație care ar depăși costurile suplimentare generate direct de oferirea accesului la semnal.

39 Astfel, un operator economic, precum Sky, care a dobândit pe cale contractuală, după intrarea în vigoare a Directivei 2007/65, la 19 decembrie 2007, drepturi exclusive de emisie, în cazul de față, la 21 august 2009, nu poate avea dreptul, având în vedere legislația Uniunii, să invoce o poziție juridică deja stabilită protejată de articolul 17 alineatul (1) din cartă, ținând seama de faptul că statele membre aveau obligația de a transpune această directivă, transpunere care putea fi realizată în orice moment și care, indiferent de situație, trebuia efectuată până la 19 decembrie 2009.

40 În aceste condiții, un titular de drepturi exclusive de emisie aferente unor evenimente de mare interes pentru public nu poate invoca protecția conferită de articolul 17 alineatul (1) din cartă.

Cu privire la articolul 16 din cartă

41 Articolul 16 din cartă prevede că „[l]ibertatea de a desfășura o activitate comercială este recunoscută în conformitate cu dreptul Uniunii și cu legislațiile și practicile naționale”.

42 Protecția conferită de articolul 16 include libertatea de a desfășura o activitate economică sau comercială, libertatea contractuală și libera concurență, astfel cum rezultă din explicațiile referitoare la același articol, care trebuie luate în considerare, conform articolului 6 alineatul (1) al treilea paragraf TUE și articolului 52 alineatul (7) din cartă, în vederea interpretării acesteia (Hotărârea din 22 decembrie 2010, DEB, C-279/09, Rep., p. I-13849, punctul 32).

43 În plus, libertatea contractuală cuprinde, printre altele, libera alegere a partenerului economic (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 1991, Neu și alții, C-90/90 și C-91/90, Rec., p. I-3617, punctul 13), precum și libertatea de a stabili prețul pentru o prestație (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 martie 2007, Comisia/Belgia, C-437/04, Rep., p. I-2513, punctul 51, precum și Hotărârea din 19 aprilie 2012, F-Tex, C-213/10, punctul 45).

44 Articolul 15 din Directiva 2010/13 are drept consecință, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 35 și 37 din concluziile avocatului general, că titularul drepturilor exclusive de emisie nu poate alege liber stațiile de emisie cu care încheie un acord privind acordarea unui drept de a realiza reportaje scurte de

știri. De asemenea, având în vedere alineatul (6) al acestui articol, dispoziție în legătură cu care instanța de trimitere sesizează Curtea, titularul de drepturi exclusive de emisie nu poate decide liber prețul la care oferă accesul la semnal pentru realizarea unor reportaje scurte de știri. Această dispoziție interzice în mod special unui astfel de titular să solicite participarea stațiilor de emisie care realizează reportaje scurte de știri la costurile de achiziție a drepturilor exclusive de emisie. În aceste condiții, articolul 15 alineatul (6) constituie o ingerință în libertatea titularilor de drepturi exclusive de emisie de a desfășura o activitate comercială.

45 Conform jurisprudenței Curții, libertatea de a desfășura o activitate comercială nu constituie o prerogativă absolută, ci trebuie să fie luată în considerare din perspectiva funcției sale în societate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 septembrie 2004, Spania și Finlanda/Parlamentul European și Consiliul, C-184/02 și C-223/02, Rec., p. I-7789, punctele 51 și 52, și Hotărârea din 6 septembrie 2012, Deutsches Weintor, C-544/10, punctul 54 și jurisprudența citată).

46 În temeiul acestei jurisprudențe și având în vedere modul de redactare a articolului 16 din cartă, care este diferit de modul de redactare a celorlalte libertăți fundamentale consacrate în titlul II din aceasta, fiind însă apropiat de modul de redactare a anumitor dispoziții din titlul IV din aceeași cartă, libertatea de a desfășura o activitate comercială poate face obiectul unei serii ample de intervenții ale autorității publice, susceptibile să stabilească, în interesul general, limitări privind exercitarea activității economice.

47 Or, această circumstanță se reflectă în special în modul în care trebuie pus în aplicare principiul proporționalității în temeiul articolului 52 alineatul (1) din cartă.

48 În conformitate cu această din urmă dispoziție, orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților recunoscute de cartă trebuie să fie prevăzută de lege și să respecte substanța acestor drepturi și trebuie, cu respectarea principiului proporționalității, să fie necesară și să răspundă efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți.

49 În această privință, este necesar să se constate că articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13 nu afectează substanța libertății de a desfășura o activitate comercială. Astfel, această dispoziție nu împiedică exercitarea activității economice în sine a titularului de drepturi exclusive de emisie. În plus, această dispoziție nu exclude posibilitatea titularului de a-și exploata dreptul efectuând el însuși cu titlu oneros retransmisia evenimentului în cauză sau cedând acest drept pe cale contractuală, cu titlu oneros, unei stații de emisie sau oricărui alt operator economic.

50 În ceea ce privește proporționalitatea ingerinței constatate, trebuie amintit că principiul proporționalității impune, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, ca actele instituțiilor Uniunii să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru realizarea obiectivelor legitime urmărite de reglementarea în cauză, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconvenientele cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate (Hotărârea din 8 iulie 2010, Afton Chemical, C-343/09, Rep., p. I-7027, punctul 45, și Hotărârea din 23 octombrie 2012, Nelson și alții, C-581/10 și C-629/10, punctul 71, precum și jurisprudența citată).

51 În această privință, este necesar să se arate mai întâi că comercializarea cu caracter exclusiv a evenimentelor de mare interes pentru public are în prezent o tendință crescătoare și este susceptibilă să restrângă în mod considerabil accesul publicului la informația referitoare la aceste evenimente. Sub acest aspect, articolul 15 din Directiva 2010/13 vizează, astfel cum rezultă din considerentele (48) și (55) ale acesteia, să garanteze libertatea fundamentală de a primi informații, consacrată de articolul 11 alineatul (1) din cartă, și să promoveze pluralismul în diversitatea producțiilor și a programelor de știri în cadrul Uniunii, protejat de alineatul (2) al aceluiași articol 11.

52 Protecția libertăților consacrate de articolul 11 din cartă constituie în mod incontestabil un obiectiv de interes general (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 2007, United Pan-Europe Communications Belgium și alții, C-250/06, Rep., p. I-11135, punctul 42), a cărui importanță într-o societate democratică și pluralistă trebuie subliniată în mod special (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 decembrie 2008, Kabel Deutschland Vertrieb und Service, C-336/07, Rep., p. I-10889, punctul 33, și Hotărârea din 6 septembrie 2011, Patriciello, C-163/10, Rep., p. I-7565, punctul 31). Această importanță este evidentă în cazul evenimentelor de mare interes pentru public. Prin urmare, trebuie să se constate că articolul 15 din Directiva 2010/13 urmărește efectiv un obiectiv de interes general.

53 De asemenea, articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13 este apt să garanteze realizarea obiectivului urmărit. Astfel, această dispoziție dă posibilitatea oricărei stații de emisie să realizeze efectiv reportaje scurte de știri și să informeze astfel publicul cu privire la evenimente de mare interes pentru acesta din urmă care fac obiectul unei comercializări cu caracter exclusiv, garantând accesul acestor organisme la evenimentele respective. Acest acces le este garantat indiferent, pe de o parte, de puterea lor comercială și de capacitatea lor financiară, precum și, pe de altă parte, de prețul plătit pentru achiziționarea drepturilor exclusive de emisie, de negocierile contractuale cu titularii acestor drepturi și de importanța evenimentelor în cauză.

54 În ceea ce privește, în continuare, caracterul necesar al unei astfel de reglementări, trebuie arătat că o măsură mai puțin strictă ar fi constat în prevederea unei compensări financiare a titularilor de drepturi exclusive de emisie care să depășească costurile generate direct de oferirea accesului la semnal, tocmai pentru a obține participarea stațiilor de emisie care realizează reportaje scurte de știri la costurile de achiziție ale acestor drepturi exclusive.

55 Rezultă însă că o astfel de reglementare mai puțin strictă nu ar asigura realizarea obiectivului urmărit de articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13 într-un mod la fel de eficient precum rezultă din aplicarea acestei dispoziții. Astfel, o reglementare care prevede o compensare financiară a titularilor de drepturi exclusive de emisie care depășește costurile generate direct de oferirea accesului la semnal și care este calculată în funcție de criterii suplimentare precum prețul plătit pentru achiziționarea unui astfel de drept și/sau importanța evenimentului în cauză ar putea, printre altele, potrivit metodei utilizate de stabilire a cuantumului unei compensații și posibilităților financiare ale stațiilor de emisie care intenționează să obțină accesul la semnal, să fie susceptibilă să descurajeze și eventual chiar să împiedice anumite stații de emisie să solicite accesul pentru realizarea unor reportaje scurte de știri și să restrângă astfel în mod considerabil accesul publicului la informație.

56 În schimb, articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13 garantează accesul la eveniment oricărei stații de emisie, acces care are loc conform alineatului (1) al aceluiași articol, cu respectarea principiului egalității de tratament și este complet independent față de criteriile și de circumstanțele vizate la punctul precedent, dând astfel posibilitatea oricărei stații de emisie să realizeze efectiv reportaje scurte de știri.

57 În aceste condiții, legiuitorul Uniunii putea considera în mod legitim că o reglementare care prevede o compensare financiară a titularilor de drepturi exclusive de emisie care depășește costurile generate direct de oferirea accesului la semnal nu ar permite să se atingă obiectivul urmărit la fel de eficient precum printr-o reglementare, cum este articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13, care limitează o compensație financiară eventuală la cuantumul acestor costuri și că, prin urmare, această reglementare era necesară.

58 În sfârșit, în ceea ce privește un eventual caracter disproporționat al articolului 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă obligația statelor membre, prevăzută de această dispoziție, de a defini modalitățile și condițiile referitoare la dreptul de a realiza reportaje scurte de știri evaluează comparativ în mod corespunzător cerințele care rezultă din libertatea fundamentală de a primi informații și cerințele libertății de a desfășura o activitate

comercială. Ea consideră că numai o normă care să prevadă plata unei compensații financiare și care ține seama în special de obiectul drepturilor exclusive de emisie în cauză, precum și de suma plătită de titular pentru achiziționarea acestor drepturi ar trebui să fie considerată ca fiind proporțională.

59 În această privință, trebuie constatat că legiuitorul Uniunii trebuia să evalueze comparativ, pe de o parte, libertatea de a desfășura o activitate comercială și, pe de altă parte, libertatea fundamentală a cetățenilor Uniunii de a primi informații, libertatea, precum și pluralismul mass-media.

60 Atunci când sunt în discuție mai multe drepturi și libertăți fundamentale protejate de ordinea juridică a Uniunii, aprecierea eventualului caracter disproporționat al unei dispoziții din dreptul Uniunii trebuie să se efectueze cu respectarea concilierii necesare dintre exigențele referitoare la protecția diferitor drepturi și libertăți și justul echilibru între aceste drepturi (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 ianuarie 2008, Promusicae, C-275/06, Rep., p. I-271, punctele 65 și 66, și Hotărârea Deutsches Weintor, citată anterior, punctul 47).

61 Atunci când a fixat cerințele privind utilizarea extraselor de semnal, legiuitorul Uniunii s-a asigurat că importanța ingerinței în libertatea de a desfășura o activitate comercială, precum și beneficiul economic eventual pe care îl pot obține stațiile de emisie din realizarea unui reportaj scurt de știri sunt stabilite în mod precis.

62 Astfel, articolul 15 din Directiva 2010/13 prevede la alineatul (5) că reportajele scurte de știri care fac obiectul unei retransmisii exclusive nu pot fi realizate pentru orice categorie de program de televiziune, ci numai pentru programele de știri generale. Astfel, conform considerentului (55) al Directivei 2010/13, este exclusă o utilizare a extraselor din semnal în programele de divertisment, care au un impact economic mai important decât programele de știri generale.

63 În plus, în conformitate cu același considerent și cu articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13, statele membre au obligația de a defini modalitățile și condițiile referitoare la furnizarea extraselor din semnal utilizate, ținând seama în mod corespunzător de drepturile exclusive de emisie. În această privință, din alineatele (3), (5) și (6) ale acestui articol și din considerentul (55) rezultă că aceste extrase trebuie să fie scurte și că lungimea lor maximă nu ar trebui să depășească 90 de secunde. De asemenea, statele membre au obligația de a stabili termenele pentru difuzarea acestor extrase. În sfârșit, stațiile de emisie care realizează un reportaj scurt de știri trebuie să menționeze, în temeiul aceluiași alineat (3), sursa extraselor scurte utilizate în reportajele proprii, ceea ce este susceptibil să aibă un impact publicitar pozitiv față de titularul drepturilor exclusive de emisie în cauză.

64 Pe de altă parte, astfel cum s-a constatat la punctul 49 din prezenta hotărâre, articolul 15 din Directiva 2010/13 nu exclude posibilitatea titularilor de drepturi exclusive de emisie de a-și exploata drepturile cu titlu oneros. În plus, inexistența unei posibilități de refinanțare printr-o compensație, precum și o eventuală diminuare a valorii comerciale a acestor drepturi exclusive de emisie pot fi luate în considerare cu ocazia negocierilor contractuale referitoare la achiziționarea drepturilor în cauză și să se reflecte în prețul plătit pentru această achiziționare.

65 În schimb, în ceea ce privește drepturile și interesele pe care articolul 15 din Directiva 2010/13 urmărește să le protejeze, trebuie amintit că comercializarea cu caracter exclusiv a evenimentelor de mare interes pentru public are în prezent o tendință crescătoare, astfel cum s-a constatat la punctul 51 din prezenta hotărâre, și este susceptibilă să restrângă în mod considerabil accesul publicului la informația referitoare la aceste evenimente.

66 Ținând seama, pe de o parte, de importanța pe care o au protecția libertății fundamentale de a primi informații, libertatea, precum și pluralismul mass-media, garantate de articolul 11 din cartă, și, pe de altă parte, de protecția libertății de a desfășura o activitate comercială, astfel cum este conferită de articolul 16 din aceasta, legiuitorul Uniunii avea posibilitatea să adopte norme precum cele prevăzute la

articolul 15 din Directiva 2010/13, care conțin limitări ale libertății de a desfășura o activitate comercială, favorizând în același timp, având în vedere necesitatea ponderării drepturilor și a intereselor în discuție, accesul public la informație în raport cu libertatea contractuală.

67 În aceste condiții, legiuitorul Uniunii putea să impună în mod legitim limitările libertății de a desfășura o activitate comercială, prevăzute la articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13, titularilor de drepturi exclusive de emisie și să considere că inconvenientele care rezultă din această dispoziție nu sunt disproporționate în raport cu obiectivele pe care le urmărește și sunt de natură să instaureze un just echilibru între diferitele drepturi și libertăți fundamentale din prezenta cauză.

68 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că din examinarea întrebării preliminare nu a rezultat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13.

Cu privire la cheltuielile de judecată

69 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Din examinarea întrebării preliminare nu a rezultat niciun element de natură să afecteze validitatea articolului 15 alineatul (6) din Directiva 2010/13 a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale).

Semnături